

Kansen voor Westelijk Noord-Brabant

Oerlemans, L.A.G.; Boekema, F.W.M.

Published in:
Brabant Regionaal

Publication date:
1987

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Oerlemans, L. A. G., & Boekema, F. W. M. (1987). Kansen voor Westelijk Noord-Brabant. *Brabant Regionaal*, 9(1), 70-72.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Onderzoek economisch profiel toont ook bedreigingen

Kansen voor Westelijk Noord-Brabant

Door: drs L. Oerlemans en dr F. Boekema*

West-Brabant is in de afgelopen decennia herhaaldelijk in het nieuws gekomen met grootschalige plannen die de ontwikkeling van de regio hadden moeten verbeteren. Zo kunnen we verwijzen naar het Reimerswaalproject, de Tweede nationale luchthaven bij Dinteloord en het Industrierrein Moerdijk. De teleurstellende resultaten van het enige project dat ook daadwerkelijk gerealiseerd is (Moerdijk), beheersen ook nog tegenwoordig herhaaldelijk de nieuwskoppen in de media. Is West-Brabant de regio van de gemiste kansen of geldt ook voor dit deel van Brabant dat er wel degelijk economische ontwikkelingsmogelijkheden liggen?

Op verzoek van het Streekgewest Westelijk Noord-Brabant is door het Economisch Instituut Tilburg een economisch profiel** voor de regio samengesteld waardoor (ook kleinschalige) kansen en bedreigingen van de lokale economie in kaart zijn gebracht. Nu is het aan de regio om de handschoen op te pakken en de geformuleerde beleidsaanbevelingen ook daadwerkelijk te effectueren.

Uitdaging

Een uitdaging overigens, die bij de officiële aanbieding van het rapport aan de gedelegeerde van economische zaken van het streekgewest, Mr. P.J.J.M. Mangelmans op 22 oktober j.l. volmondig werd opgepakt. Op deze wijze kan het minder gunstige imago van de regio omgeboogen worden naar een beeld van een actief onderdeel van de provincie, dat een substantieel deel van de kansen voor Brabant tot haar takenpakket rekent. Dit artikel geeft een samenvattend verslag van het economisch profiel onderzoek.

Opdracht

Het onderzoek diende onder meer de volgende elementen te bevatten:

- het opstellen van een sociaal-economisch plaatje van de regio
- het verschaffen van inzicht in de sociaal-economische potenties van de streek.

Om deze elementen te operationaliseren onderscheiden we een regionale economie in drie elementen:

* Drs. L. Oerlemans is als wetenschappelijk onderzoeker verbonden aan het Economisch Instituut Tilburg. Hij heeft het onderzoek uitgevoerd onder begeleiding van dr. F. Boekema en Prof. Dr. A.J. Hendriks, beiden verbonden aan de vakgroep Regionale Economie van de Katholieke Universiteit Brabant.

** Dit rapport is te verkrijgen bij het Streekgewest Noord-Brabant te Roosendaal of bij het Economisch Instituut Tilburg.

- de regionale produktiestructuur
- het regionale produktiemilieu
- de regionale arbeidsmarkt.

Regionale produktiestructuur

Het begrip regionale produktiestructuur kan worden gedefinieerd als de aard, de samenstelling en de kwaliteit van de bestaande regionale bedrijvigheid. Deze produktiestructuur wordt doorgaans beschreven aan de hand van aantallen arbeidsplaatsen. Uit de cijfers blijkt dat in het streekgewest de dienstensector de grootste arbeidsplaatsenverschaffer is, gevolgd door de industrie en de landbouw. Binnen deze hoofdsectoren, beginnend met de dienstensector, zijn de belangrijkste bedrijfstakken de overige dienstverlening, de handel, de vervoerssector en de zakelijke dienstverlening. In de sector industrie zijn in het streekgewest de metaalnijverheid, de voeding- en genotmiddelenindustrie, de chemische grondstoffenindustrie en de overige industrie de belangrijkste bedrijfstakken.

Uit de ontwikkelingen in de streek-gewestelijke dienstensector blijkt dat het redelijk goed gaat met de groothandel, omdat zij kan meeprofiteren van de lichte economische opleving van de laatste jaren. Handelsbedrijven die op de binnenlandse markt zijn gericht hebben het zwaarder te verduren door de stagnerende koopkrachtontwikkeling. Dit geldt met name voor de horeca en de reparatiesector. De vervoerssector in het streekgewest heeft goed weten te profiteren van de opgaande conjunctuur, de werkgelegenheid nam er met ca. 800 arbeidsplaatsen toe. Ook de zakelijke dienstverlening geeft een positief beeld, alleen in het verzekeringswezen en in de overige dienstverlening zijn er werkgelegenheidsdalingen geconstateerd. De dienstensector overziend, valt te constateren dat in de periode 1981-1984, in het streekgewest de werkgelegenheid met een kleine 1600 arbeidsplaatsen stijgt, een stijging die zich vooral bij de mannen voordoet.

Voor de sector nijverheid is geconstateerd dat de metaalnijverheid, de voedings- en genotmiddelenindustrie en de bouwnijverheid de belangrijkste verschaffers van werk in het streekgewest zijn. Bedrijfstakken die voor een belangrijke groei van de werkgelegenheid zorgden in de periode 1981-1984 waren de electrotechnische en de papierindustrie. Bedrijfstakken die dalingen lieten zien waren onder meer de bouwmaterialen – en de hout- en meubelindustrie. Als gevolg van deze ontwikkelingen is in de beschouwde periode de werkgelegenheid in de nijverheid met een kleine 1100 arbeidsplaatsen toegenomen.

Oververtegenwoordiging

Bekijken we de positie van de bedrijfstakken ten opzichte van die van Noord-Brabant in totaal dan blijkt dat in het streekgewest de landbouwsector oververtegenwoordigd is, evenals de nijverheid (met name de chemische- en papierindustrie), terwijl de dienstensector ondervertegenwoordigd is, met name de bedrijfstak bank- en verzekeringswezen.

Een ander element van de produktiestructuur zijn de regionale investeringen. Deze zijn vooral van belang voor de toekomstige ontwikkelingen van het aantal arbeidsplaatsen. Uit het onderzoek kwamen duidelijke indicaties naar voren waaruit bleek dat de investeringsontwikkelingen in het streekgewest achterblijven bij die van Noord-Brabant en Nederland. Met uitzondering van de groothandel dragen alle bedrijfstakken aan deze ontwikkeling bij.

Regionaal produktiemilieu

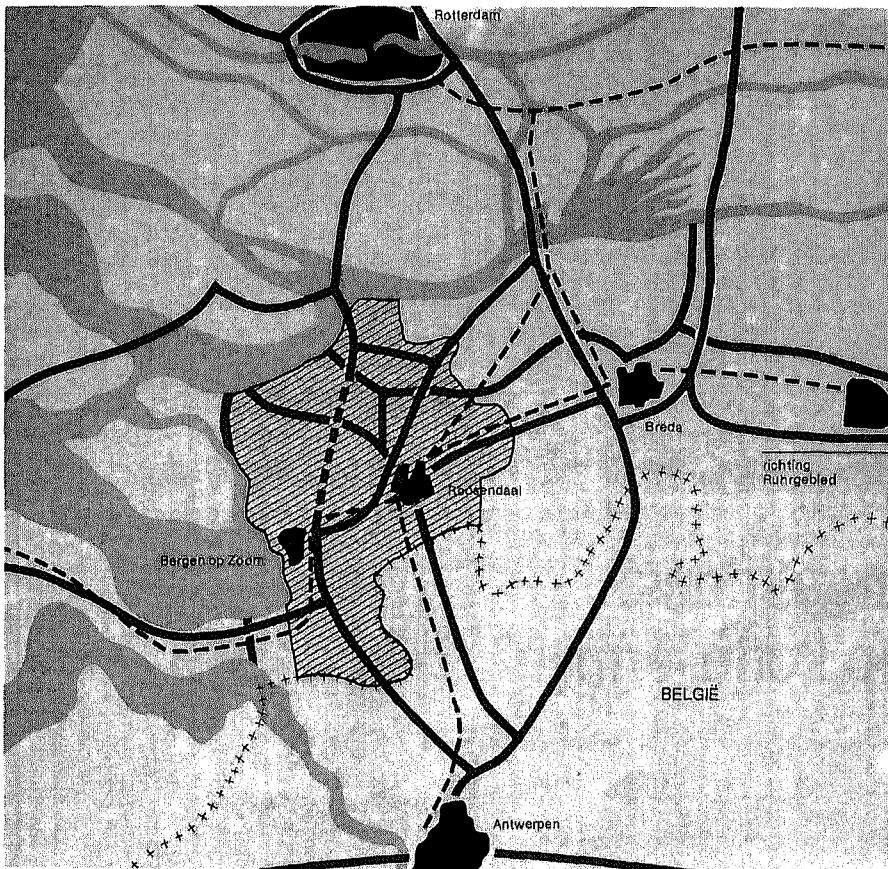
Het produktiemilieu kan worden omschreven als de externe omgeving waarin het (regionale) economische proces gesitueerd is. Elementen die hiertoe behoren zijn ondermeer de afstand tot de afzetmarkt, de infrastructuur, het woonmilieu etc. We zullen hier enkele punten uit het rapport naar voren laten komen. In de eerste plaats kan gesteld worden dat het gebied een goede ontsluiting kent. Daarbij is het niet duidelijk of dit altijd positief voor het gebied uitwerkt. Een goede ontsluiting kan er namelijk ook toe bijdragen dat een gebied een arbeidsreservoir wordt van een ander gebied. In de tweede plaats kan er een opmerking gemaakt worden over de ▷

kennisinfrastructuur. In een tijd van snelle technologische ontwikkelingen is een uitwisseling van kennis tussen onderwijs en bedrijfsleven van wezenlijk belang.

Recent onderzoek geeft aan dat vooral HBO-opleidingen een grote rol spelen bij de overdracht van toegepaste kennis naar het bedrijfsleven. Het ontbreken van dit soort instellingen in de regio bemoeilijkt deze kennisoverdracht. In de derde plaats is het streekgewestgebied onderzocht op de aanwezigheid van kansrijke bedrijvigheid. Met behulp van een door TNO ontwikkelde methode

voor het opsporen van kansrijke activiteiten is getracht een beeld te vormen van deze activiteiten in het streekgewest. De uitkomsten van het onderzoek toonden aan dat in het streekgewest voldoende kansrijke bedrijven aanwezig zijn, hoewel er een lichte ondervetegenwoordiging was van kansrijke bedrijven in de dienstensector.

Het streekgewest geeft een wervende folder uit.

//// = Streekgewest Westelijk Noord-Brabant.

Westelijk Noord-Brabant omvat de volgende 18 gemeenten:

Bergen op Zoom, Dinteloord en Prinsenland, Fijnaart en Heijningen, Halsteren, Hoeven, Huijbergen, Nieuw-Vossemeer, Ossendrecht, Oudenbosch, Oud en Nieuw Gastel, Putte, Roosendaal en Nispen, Rucphen, Standaardbuiten, Steenberghe, Willemstad, Woensdrecht en Wouwe.

Alles bij elkaar tellen deze gemeenten 225.000 inwoners.

Regionale arbeidsmarkt

Het beeld dat de streekgewestelijke arbeidsmarkt geeft, wordt getypeerd door een relatief hoge werkloosheid. De werkloosheid in het streekgewest in procenten van de afhankelijke beroepsbevolking ligt iets hoger dan Noord-Brabant en Nederland. Hierbij worden met name vrouwen onevenredig zwaar getroffen. Recentelijk is het hoge groeitempo van de werkloosheid in het streekgewest tot staan gekomen en worden er weer dalingen geconstateerd. Deze dalingen zijn ook weer ongelijk verdeeld. De daling bij mannen is namelijk sterker dan bij de vrouwen.

Tegenover deze werkloosheidsdalingen staan stijgende aantallen openstaande vacatures, waardoor de vraag-aanbod verhouding verbetert. Worden de werklozen naar leeftijd ingedeeld dan valt op dat zowel bij de mannen als de vrouwen de werkloosheid onder jongeren erg hoog is. Hierbij valt bovendien op dat vooral jonge vrouwen door werkloosheid getroffen worden.

De werkloosheid naar beroepsgroep is bij de mannen vooral geconcentreerd in de beroepsgroepen bouw, metaal, algemene dienst en kantoor- en onderwijzend personeel. Bij de vrouwen concentreert de werkloosheid zich in de beroepsgroepen handel, kantoor/onderwijs en sociaal/geneeskundig personeel. Oorzaken van deze concentraties zijn onder andere de ontwikkelingen in de bedrijfstakken en het groeiende aanbod van vrouwen met een hogere algemene opleiding waarvoor geen werk is. De ernst van de werkloosheid uit zich vooral in de duur dat mensen als werkloos staan ingeschreven. Uit de cijfers blijkt dat in het streekgewestgebied meer dan 50% van het aantal werklozen langer dan 12 maanden staat ingeschreven.

Conclusies

Tot slot kunnen er met behulp van dit onderzoek een aantal conclusies en aanbevelingen met betrekking tot het streekgewest worden geformuleerd. De conclusies hebben de vorm van een aantal sterkere en zwakkere punten van de streekgewestelijke economie. Als sterkere punten kunnen onder meer genoemd worden:

- een gedifferentieerde industriële structuur
- een goed ontwikkelde infrastructuur ▷

onderzoek

- chemie en metaal vormen twee sterke pijlers van de lokale economie.

Als zwakkere punten kunnen genoemd worden:

- de achterblijvende investeringen
- de gebrekkige kennisinfrastructuur
- het ontbreken van een institutioneel economisch beleidskader
- het hoge werkloosheidsniveau.

Op basis hiervan kan gesteld worden dat de streekgewestregio een economisch gemiddeld scorende regio is, die zeker de nodige ontwikkelingskansen heeft. Om deze kansen beter te benutten kan een aantal aanbevelingen worden gedaan, zoals:

- er dient een systematisch opgezet sociaal-economisch informatie-systeem te komen, waarop het beleid ontwikkeld kan worden
 - er dient op intergemeentelijk niveau meer samenwerking tot stand te komen
 - Het sociaal-economisch beleid van het streekgewest dient gestalte te krijgen vanuit de netwerkgedachte
 - de kennisuitwisseling tussen onderwijs/onderzoek en bedrijfsleven moet gestimuleerd worden.
- Genoemde aanbevelingen zijn dermate concreet, dat de regio nu gelijk aan de slag kan met concrete activiteiten. □

"Kansen voor Westelijk Noord-Brabant"

Burgemeester Mangelmans: "Concrete acties op korte termijn"

Mr. P.J.J.M. Mangelmans, portefeuillehouder voor economische zaken van het streekgewest, aan het woord over het regioprofiel:

"Wij zijn er bijzonder gelukkig mee, dat wij de vakgroep regionale economie van het Economisch Instituut Tilburg hebben ingeschakeld voor het opstellen van ons regioprofiel. Er ligt nu een heel helder rapport op tafel met veel feitenmateriaal, maar ook met een degelijke analyse van de economische situatie in ons gewest. De duidelijk geformuleerde aanbevelingen zie ik als een uitdaging aan de gemeentebesturen om tot een gezamenlijke aanpak te komen. De komende maanden gaan we dan ook intensief overleg plegen over het omzetten van de aanbevelingen in concrete acties.

Bovendien: ons regionaal werkgelegenheidsinstituut wordt nu op zeer korte termijn opgericht. We hebben dus nu snel het uitvoeringsinstrumentarium beschikbaar om de hand aan de ploeg te slaan."

Mr. P.J.J.M. Mangelmans